

Izhaja:

10. in 25. vsakega
mesca.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto V.

V Celovec 25. septembra 1886.

Št. 18.

Na kmečkih zemljiščih intabulirani dolgovi; — kako jih odpraviti.

Slavni naš rodoljub gosp. dr. J. Vošnjak je v letopisih Slovenske Matice v Ljubljani l. 1884 in 1885 priobčil dva sestavka. V teh govori in razpravlja jasno in temeljito, kako reč stoji naše dni s kmečkim stanom, kako se mu godi, in kako se mu more pomagati.

Ravno tako je tudi gosp. župnik Ivan Belec o tej zadevi spisal prav lično in lahko razumljivo. knjižico: „Kmetom v pomoč“.

Kmetje naše Cislajtanijske imajo 3000 milijonov goldinarjev na svojih posestvih vknjiženega dolga. Ta dolg narašča vsako leto za 16—20 milijonov. Plačujejo toraj na leto 150 milijonov obresti!

Po tem takem mora scasoma kmečki stan konec vzeti.

Zastran slovenskih dežel je s temi dolgovi tako-le:

Leta 1881 je bilo le samo pri sodnijah, torej največ na kmetijah, vknjiženega dolga: na Kranjskem blizu 55 milijonov, na Štajerskem blizu 191 milij., na Koroškem nekaj čez 52 milij. in na Primorskem blizu 26 milij. gld., vse te dežele imajo torej dolga 324 milijonov in plačujejo na leto obresti nekaj čez 16 milijonov.

Pa poreče kdo: Tega dolga je že veliko plačanega; ljudje se bojijo stroškov in ga ne dajo zbrisati. Res je tako; pa prašamo, koliko pa je takega dolga, ki se ne intabulira, ampak se denar posodi na brado!

Dajmo pa veljati, da je vknjiženega dolga res polovica že plačana, ostane vendar za slovenske dežele še 162 milij. dolga in 8 milij. obresti vsako leto! Za samo Koroško 26 milij. dolga 1 mil. in 300 tisoč gld. obresti! Leta 1885 je Koroška vsega direktnega davka plačevala 1.460.468 gld., torej znašajo vsi direktni davki skorej ravno le toliko, kolikor Koroški kmetje plačujejo obresti za intabulirani dolg! — To je groza, — ta dolg koplje kmečkemu stanu gotovi grob!

Vendar se še more pomagati, pa skrajni čas je! Pa kako pomagati?

Kakor poročajo „Freie Stimmen“, obljubil je gosp. Mačnik v Grabštani to zavozlano štrečno bolj tanko ogledovati in to imenitno pa težavno prašanje še le „študirati“.

Naši konservativci so pa že tedaj, ko so nemško-liberaljci še trobili od „volksirthschaftlichen Auf-

schwung“ in kvantali o svetem raji, kateri je kmečkemu stanu nastopil v novejši dobi; že tedaj so našinci glasno vpili in obžalovali, da leze kmečki stan globoko v dolgove, zraven pa tudi kazali, kako bi se tej nesreči moglo priti v okom.

Prvo čest in zahvalo v tej zadevi zasluži gosp. baron Vagelsang na Dunaji, ki že več ko 20 let v „Vaterlandu“, v „Monatschrift für Gesellschafts-Wissenschaft und Volkswirthschaft“ obdeluje in razpravlja to imenitno prašanje.

Vsi našinci trdijo: Zemljiški dolg se mora in tudi more odpraviti. Irska dežela je bila nekaj tako lepa, da se je imenovala „zelena ali cvetoča“, — kaj pa je zdej? V poslednjih 30 letih se je število prebivalcev zmanjšalo za tri milijone! Veči del jih beži v Ameriko, uni pa doma trpijo, stradajo in gladu mrjé. Ni čuda, da se večkrat bere in sliši od krvavih puntarij in grozovitih umorov. Odkod pa vse to? Kmetom so nekaj po sili nekaj po postavi vzeli vso zemljo, tako da je kmečki stan popolnoma zginil. Dolgovi in obresti bojo tudi naše kmete pripravili ob vse; postali bojo bogatašem najemniki, delalci in sužnji, ali pa se bojo preselili v daljne dežele, ali pa bojo navstale strašne homatije, katerih nas Bog obvaruj!

Zemljiški dolg se torej mora odpraviti.

Ta dolg se pa tudi more odpraviti; ali kak o?

Kakor se je kmetom, ki so bili grajščakom dolžni desetino in roboto, ta dolg odkupil, tako se more tudi zadolženim kmetom dolg odkupiti. Se veda so tudi prekucuhi, ki mislijo, naj bi se zemljiški dolg meni nič tebi nič zbrisal in bilo bi vse pri kraji. Pa to bi bila strašanska krivica, grozna roparija! Dolg se more odpraviti po poštenej, prav krščanski poti, tako da bi upniki ne trpeli nobene škode.

Najprej se napravi moratorij; to je latinska beseda in pomenja čas, v katerem je upnikom po postavi prepovedano dolgove odpovedati, posestnikom pa nove dolgove vknjiževati v zemljiške knjige. Te so tako rekoč zaprte, to pa je dovoljeno, da sme dolžnik vknjiženi dolg v obrokih vračati. Taki moratoriji niso nič kaj novega. Bil je tak moratorij l. 1807 do 1821 na Pruskem, — l. 1849 do 1858 na Ogerskem in l. 1879 v Indiji.

Postava odloči, koliko let da traja ta moratorij. Po deželah, kjer je več dolga in kjer kmetje težje plačujejo, raztegne se moratorij na več let. Tudi to postava odloči, ali dobroto dovoljenega moratorija uživajo vsi zadolženi kmetje ali pa le tisti, ki niso preveč — morebiti ne čez dve tretjini svojega posestva — zadolženi.

Po tem, ko se je moratorij dovolil, je potrebno to, da država ali še bolje vsaka dežela za se prevzame odkupovanje zemljiškega dolga.

Najprej se napravi komisija, ki si oskrbi razkazani pregled vsega zemljiškega dolga. Potem ona prične odkupovanje. To se more goditi po dvojnej poti. Ena pot je, da ta komisija ali zavod pobira od dolžnikov vsako leto ali vsako polletje obresti in umrtvovalne (amortisovalne) deleže in jih izročuje upnikom. Stavimo: Nek kmet ima vkupljenega dolga 2000 gld. Na ta dolg mora zavodu 5 gld. od sto, torej vsako leto 100 gld.; 4% to je 80 gld. dobi upnik za obresti, 1% to je 20 gld. se pa zarajta na dolg, ki postaja vsako leto za 20 gld. manjši, tako da je v 40 letih čisto poplačan.

Druga pot je, da zavod — državni ali deželni, — izroči upniku obligacijo za 2000 gld., od ktere dobiva upnik 80 gld. obresti; te obresti in še 20 gld. plačuje dolžnik zavodu vsako leto, kakor je zgorej rečeno. Ako pa upnik denarja potrebuje, more to obligacijo prodati in si tako pomagati. Tako odkupovanje bi bilo neizrečeno velik dobiček kmetom, katerim nad glavo vedno visi meč, da se mu dolg odpove in dom po dražbi proda. Tudi upniki bi bili tega slobodno veseli, ker bi se jim ne bilo treba bati, da na svojem posojilu trpijo škode. Dalje bi država dobila kmetov, ki bi bili srečni in zadovoljni in bi lažje plačevali davke. Slednjič bi bilo to velika sreča za vse vrste prebivalcev, ker bi kmetje več reči potrebovali in tudi kupovali.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Kdo narode med seboj hujska in draži?) Nemški prvak, knez Bismarck, železni mož, izganja Poljake iz domovine; — nemški fabrikanti in bogataši na nemško-češkej meji spuščajo slovanske delavce iz službe, — v nemškem Gradcu na Štajerskem je mestni odbor sklenil, pri oddajanju občinskih služb izključno se ozirati le na nemške prosilce, in pri oddajanju mestnih del itd. na vsak način v najizdatnejši meri Nemce jemati v poštev; — nemško-liberalni časniki na Koroškem zmirom trdijo, da je Koroška skoz in skoz nemška dežela, akoravno je 118 slovenskih far in tretjina prebivalcev slovenska; — nemški šulferajn rije in sili v slovenske šole, ovira potrebni poduk, moti in draži starše in otroke. — Vsak kristjan, ki živi po nauku svoje svete vere, v vsakem človeku spozna, spoštuje in ljubi svojega brata v Kristusu, — posebno pa vsak zvest Avstrijanec, ki dobro ve, da je mir, edinstvo in ljubezen med raznimi narodi neobhodno potrebna in edina podlaga srečne in mogočne Avstrije, — vsak krščanski, avstrijski patrijot mora take besede in pisarje, take sklepe in dejanja obžalovati in obsojevati iz celega srca. — Vse drugači pa mi pišemo, govorimo in delamo: Nam je vsak prijeten in ljub, da je le svojej službi koš, pravičen, pošten in zmožen našega jezika. Pravico imamo torej prašati: Kdo hujska in draži narode med seboj?

Iz Celovca. (Gozdne servitute.) Od vseh krajev naše Koroške nam dobajajo pritožbe

zastran gozdnih servitut. Kmetje tožijo ustmeno in pismeno, da bojo prisiljeni pobrati šila in kopta pa podati se po svetu s trebuhom za kruhom. Povsod je zastran gozdnih servitut prav žalostno, najhujši in najžalostnejši pa je menda pri kmetih, ki so spadali pod grajščino Ehrnegg pri Rudi.

Meseca marca l. 1886. je bil na Dunaju shod avstrijskih gozdarjev. Štajerc g. dr. J. A. Heilsberg je tu imel imeniten govor o gozdnih servitutah. Rekel je: „Razmere med onimi, ki imajo kako pravico, in med onimi, ki so dolžni dajati, splovnati kako dolžno pravico, so napravile tako stanje, da ni koristno ne za eno, ne za drugo stranko“. Od paše pravi gospod: „Onemu, ki ima pravico do paše, narejajo z raznimi napravami take ovire, da se svojih pravic ne more posluževati. Izvršujejo čudno pogozdovanje, zapirajo pota, utežavijo prehode in stavijo vsake vrste ovire, tako da je kmetu nemogoče, posluževati se pašne pravice. Prazne so zategadelj že nekatere doline na Štajerskem, ki so jih kmetje morali zapustiti, — brez živinoreje kmet ne more živeti; bolje se mu torej dozdeva, posestvo svoje pod nič prodati, kakor pa vse zgubiti. Po nekterih krajih se je prebivalstvo že skrcilo za polovico in v prihodnjih desetih letih bojo marsikteri kraji brez prebivalcev: prisiljeni so se podali po svetu za kruhom“.

Potem gosp. dohtar omenja, kako so servitutno vprašanje že pred 30 leti rešili na Ogerskem. Delili so posestvo tako, da nima nobeden drug pravice v gozd hoditi ko posestnik, kmetje so se za servitute odškodovali s tim, da so dobili gozdne dele v svojo lastino.

To, misli gospod dohtar, je le ena pot, po kateri bi se dala ta reč srečno in ugodno rešiti, — morebiti je še več drugih potov. Slednjič prosi izvrševalni odbor gozdnarskega društva, naj se o tem posvetuje in prihodnjemu shodu stavi primerne nasvete.

Tudi na Koroškem tožijo kmetje ustmeno in pismeno; — po nekterih krajih nimajo ne drv, ne stelje, ne paše. Kaj hoče ubogi, s plačili in bremini preobložen kmet početi? Naj to reč v misel vzame tudi naša kmečka zveza, in se obrne na deželni in državni zbor! — Gosp. Einspieler ni imel sreče v deželnem našem zboru; njegov predlog, naj deželni zbor poizve, zakaj da kmečki stan propada, se še v pretres ni vzel. Bog daj, da bode kmečka zveza imela več sreče!

Iz Celovške bližnjave. (Križi z vojaki.) Da moramo toliko vojakov imeti na nogah, je nekterim hud trn v peti. Tudi nam to ni po volji, tega tudi mi nismo veseli, pa kaj: sila kola lomi; vse države štrlijo v orožji, toraj mora vsak zvest Avstrijanec želeti in pomagati, da stoji tudi naša država trdno in močno. Kdor je proti armadi, ni Avstrijanec, ni patrijot. To sem že večkrat bral v „Miru“. Tudi jes in moji sosedje smo ravno teh misel, — vendar smo prisiljeni zavoljo nekterih vojakov se pritožiti. Našega sena na travniku, našega sadja ne puščajo pri pokoju. Ni dolgo, kar je nek sosed nad takimi vojaki zaropotal, — pa kamenja so mu ponujali. Kaj nam je storiti, kako si moramo pomagati? Povej nam ljubi „Mir“ svoje misli. (Vredništvo: Ako se komu kaj takega godi, naj se hitro oglasi in pritoži pri gosp. županu. Ta potem pritožbo naznani c. k. okrajnej

glavariji, ktera že ve in rada stori, kar je dalje potreba. Kmet plačuje visoke davke, nosi tudi težave vojaškega kvartiranja, daje potrebne predprege, — to bi bilo pa vender preveč, ako bi moral še škodo in krivico trpeti. Kmetje tožite in prosite ob pravem času, — videli bote, da ne bo zastoj!

Na obrežji Vrbskega jezera. (Kmetje pozor!) Imel sem ravno čas in obhodil celo obrežje okoli Vrbskega jezera. Videl sem veliko novih vil, lepih drevoredov, senčnih sprehajališč, in z belim peskom posutih potov in stezd. Vse se mi je močno dopadalo. Bog daj, sem zdihnil, da bi bilo vse tudi k sreči in blagostanju našega slovenskega ljudstva! Nekaj sem pa zapazil, kar me je nagnalo, da kmetom zakličem: kmetje pozor! Po potih in stezdah, po travnikih in njivah, po gozdih in logih, sem videl tablice z napisom: „Freiwillig gestatteter Durchgang“, „freiwillig gestatteter Weg“, „Freiwillig gestatteter Landungsplatz“ to je: „Dobrovoljno pripuščen prehod, dobrovoljno pripuščen pot“, „dobrovoljno pripuščeno pristajališče“. — Vsakdo ima pravico, posestvo svoje braniti in zavarovati; te nove tablice so pa nevarne in morejo marsikoga ob stare pravice in v škodo pripraviti. Kar je „dobrovoljno pripuščeno“, more se danes ali jutre preklicati, in marsikteri pot ali pristajališče zapreti. Tako se lahko zgodi, da more marsikteri posestnik do svoje njive, svojega travnika, loga, gozda le po kakem daljnem in težavnem potu priti ali iz ladje na suho stopiti. Prosti kmetje teh tablic ne porajajo, ali, ker so napisali nemški, jih ne razumejo. Tako se morebiti kaka pravica zastara in pride v zgubo, — ali pa navstati more dolga, draga pravda. — Prav in postavno je, da vsakdo brani svoje pravice, drugim škode delati pa nihče ne sme. Zatorej naj vsak, kdor boče nastaviti kako zgorej popisano tablico, naznani to svojo voljo dotičnemu občinskemu županu, in ta potem reč dobro preišče in poskrbi, kar je treba.

Iz Borovelj. (Žalostna novica.) Unokrat sem naznanjal veselo novico, da se nam puškarjem kažejo boljši časi. Dobili bomo menda zadružne mašine ali stroje. Danes pa moram ves potrtno naznanjati žalostno novico, da je ravno tisti mož, kteremu smo mi mali puškarski mojstri toliko hvale in zahvale dolžni, te dni umrl. Skoraj vse, kar imamo za nas dobrega in koristnega v Borovljah, pridobil nam je obrtni nadzornik gosp. Jož. žl. Rosthorn. Visoko nad lavantinsko dolino na Korskej planini je zlahtni gospod nagle smrti umrl 1. septembra t. l. Bil je na vse strani učen in spreten mož, ubogim puškarjem pravi oče. Hitro je spoznal, kje nas puškarje črevelj žuli, da nam je obrtna zadruga neobhodno potrebna, da nam brez denarja ni pomoči, da moramo dobiti zadružne mašine in še več drugih reči. Vse bi nam bil dobri oče gotovo pripomagal. Veseli smo pričakovali boljših dni, pa žalibog: Človek obrača — Bog pa obrne. Žalostno je to za nas, — pa trdno zaupamo, da nas Oče nebeški zapustil ne bo in nam dal novega nadzornika, ki boče napredoval in dokončal to, kar je nepozabljivi gosp. žl. Rosthorn za nas tako srečno začel. Gosp. žl. Rosthorn naj v miru počiva; njegov spomin pa ostane pri nas večen in slaven!

Iz Beljaka. (Bela vrana.) Od nekada smo navajeni slišati in brati, kako naši nasprotniki črnijo vse, kar je slovenskega. Da divjajo proti „Miru“, se ni čuditi, saj je on edini na Koroškem, ki poskuša braniti, da nemška drevesa ne zrastejo do nebes. „Mir“ izhaja dvakrat na mesec v majhenej podobi; koliko pa izhaja časnikov na Koroškem, koliko jih dohaja na Koroško od vseh vetrov in iz vseh kotov velikonemske države? Slovenci in Velikonemci to je David in Goliath! Vendar se ne čudimo, da jim je malenkostni „Mir“ ojstra sol v očeh. Čudimo se le, da gospodje, ki vsi govorijo za poduk in omiko priprostega ljudstva, napadajo družbo sv. Mohora, — da napadajo družbo ne samo po časnikih, ampak še clo v deželnem zboru! Zatorej smo se čudom čudili in si meli oči, ko smo v „Freie Stimmen“ št. 58 od 4. sept. 1886 čitali v podlistku to-le: „Firmi „Leon“ se je zahvaliti, da je literarna delavnost nemških Korošcev isto delavnost Slovencev naše dni skoraj dotekla. — Nemci pa še vendar niso si mogli osnovati take družbe, kakor jo imajo Slovenci Mohorjevo, ki slovenskemu ljudstvu daruje primerne bukve“. Take pohvale Slovenci še nismo brali. Povemo, da nas je to srčno veselilo. Veselje naše bi pa bilo še tem večje, ako bi bil te besede pisal kak Koroški Nемец. Pisal jih je le taj Nемец, dobro znani nemški pisatelj gosp. Henrik Noe. Sostavek, ki popisuje Vrbsko jezero in njegovo obrežje, je prinesla najprej Dunajska stara „Presse“ od 29. avg. 1886, iz kterega je Celovski časnik posnel.

Iz Podjunske doline. (Slovenci — šolski sovražniki.) Pogostoma se nam Slovincem očita, da smo šolam sovražni, da jih nočemo, da ne maramo za poduk in napredek, da hočemo ostati vedno zabiti in neumni, da nas držijo klerikalni mračnjaki v svojih kleščah itd. itd. Zatorej sem se čudil nad tem, kar sem bral v „Freie Stimmen“ v št. 58 od 4. septembra t. l. Pod imenom: „Landwirthschaftlicher Fortbildungs-Unterriecht“ pripoveduje se, da je kmetijsko ministerstvo napravilo razkaz, iz kterega se vidi, kako stoji reč zastran šolskih vrtov. O Plibrškem šolskem okraju pravi, da so pri vseh kmetijskih napredovalnih šolah tudi šolski vrti, med kterimi sta posebne hvale vredna vrta v Prevalljah in v Šmihelju pri Plibreici. V Velikovškem šolskem okraju sta pri dveh kmetijskih napredovalnih šolah šolska vrta, zraven jih je še 6 pri ljudskih šolah. Tako strašno sovražni smo Slovenci šolskemu poduku. Še več veselja do šol bi pa imeli, ako bi se osnovala tako, kakor vleva pedagogika, postava in naša volja.

Iz Brnce. (Šolska veselica.) V poslednjej številki „Mira“ je nekdo omenil našo šolsko veselico, ktero smo šolske mladine napravili na god presvitlega cesarja dne 18. avgusta. Res je, kar pravi dopisovatelj, da se take veselice naše dni večkrat napravijo v gostilni, in da se pri njih godi vse po gosposko in nemško. Sam sem večkrat videl, slišal in bral, da se tako godi. Na Brnci pa ni bilo tako. Da se je šolska veselica napravila in obhajala tako lepo, tako lojalno in ne samo nemško, temuč tudi po slovensko, gre prva hvala in zahvala gosp. J. žl. Kleinmayer-ju, profesorju v Gorici, ki preživlja šolske počitnice na

svojem posestvu na Brnci. Rada in pridno sta mu pomagala obadva gg. učitelja in še več drugih prijateljev šolske mladine. V cerkvi so gosp. provizor Katnik peli veliko mešo in ob koncu „Bog tebe hvalimo“. Pela je šolska mladina slednjič cesarsko pesem. Ljudi je bilo vse polno v cerkvi. Ob dveh popoldnem je marširala cela truma — mladi in stari — na neko prostorno planjavo. Gosp. žl. Kleinmayer je najprej poprijel za besedo in po slovensko razlagal pomen visokega godu tako živo in ginjaivo, da ni bilo ne konca ne kraja „Živio-klicev“, ki so doneli in gromeli presvitlemu cesarju Franc-Jozefu! Po tem so govorili učenci in učenke po slovenski in nemški, se zahvaljevali vsem tujim in domačim gostom, in obljubovali, da se bojo pridno učili in lepo obnašali pa ubogali. Po nagovorih so se razdelovali darovi, ki so se kupili z denarjem, ki se je nabral pri prijateljih in dobrotnikih šolske mladine. Od nebranih 25 gld. je še nekaj ostalo, kar se bode po zimi porabilo za uboge učence in učenke. Otroci so jedli in dobili tudi nekaj pijače, — so peli slovensko in nemško, igrali, skakali in se vrteči, zraven so pa godci veselo nadelovali. Bile so to v resnici prav vesele ure, ki so v nedolžnem veselju le prehitro potekle. Cela fara je vsem — domačim in tujim, ki so k tej veselici kaj pripomagali, srčno hvalježna. Brnska fara je nekaj časa sem vsa nova, vsa drugačna. To priča poslednja volitev, priča lepo število novih družnikov sv. Mohora, in priča šolska veselica: Brnca je naša — je slovenska! Slava!!!

Iz Št. Jakoba v Rožu. (Naša šola; slovenske postave in ukazi.) Zastopništvo velike občine naše je v javnej seji sklenilo, ponoviti lanjsko prošnjo za slovenske deželne postave, naročiti si slovenski deželni in državni zakonik, ter poslati dotično prošnjo na deželno vlado, kamur je prosilce napotil deželni koroški zbor lanjskega leta. Tu moramo žalibog omeniti, da ne dobivamo več nobenega razglasa v slovenskem jeziku, posebno odkadar imamo vsem narodom enako pravično ministerstvo Taffejevo. Popred nobeno ministerstvo ni tako dosledno preziralo nas Slovencev. Vsi oglasi, ki so posebno namenjeni za prosto ljudstvo, so nam vselej dohajali tudi v slovenskem jeziku. Naj omenjam z novejšega časa samo dvoje oglasov: postave in poduk o žganju; daleč poduk, kako ravnati za časa kolere, dobili smo samo v nemškem jeziku. Vsa Evropa bi se tresla, tak hrup bi zagnali Nemci, če bi se jim kaj takega v tujem jeziku in to dosledno zgodilo. Sploh in pri vsakej priložnosti se nam kaže, da Slovencev na Koroškem ne poznajo; menda mislijo, da Slovenci slovenskega tako brati ne znajo, saj se je že čez deset let zato skrbelo, da imajo ljudske šole nemške na mestu v svojem matrnem jeziku, in da je starodavni Gorotan že popolnoma pomemčen. Mi vprašamo, ali ima paragraf 19 osnovnih državnih postav, od presvitlega cesarja potrjenih tudi za nas Koroške Slovence veljavno ali ne? Po mnogih prošnjah smo pred dvema letoma pridobili, da postane na naši štirirazredni ljudske šoli matrna beseda za prve tri tečaje podučen jezik. Pa čujte Slovenci: dovolili so to samo v teoriji, v djanju je ostalo vse kakor je popred bilo. Slovenski se uči prvo leto in na podlagi slavne

Abecednika nemško-slovenskega od inšpektorja Prešerna, kateri, kakor je „Mir“ že omenil, obsega od 150 strani, samo 45 slovenskih: vse druge bukve so popolnoma nemške že za otroke, ki pol leta k večjemu eno leto v šolo hodijo. Krajni šolski svet se je že pred davnim proti takemu ravnanju pritožil, pa vse le molči, to molčanje pa kriči jasno dovolj, da vse vkup nič ne pomaga. Katehet neprenehoma toži, da otroci katekizma brati ne znajo, da ne vedo otroci tudi najpriprostejših zapopadkov, kakor: pobožnost, zvestoba, pravica, vsaj za silo razlagati. Prepustimo bralcem in slovenskim državnim poslancem, naj sami sodijo o tem čudovitem ravnanju. — Naša požarna bramba, dosle edina, ki ima na Koroškem slovenska pravila in slovensko komando lepo napreduje in se ljudem čedalje bolj dopada. Pa je tudi že v mnogih žalostnih prigodkih pokazala, kaj da ona zamore. Razun svojega resnbnega poklica skrbi tudi za nedolžno in priprosto zabavo ali razveseljevanje, ima že svoje godce in ravno sedaj teče beseda, da si izuri tudi pevce, kajti kjer se poje, tam je dobro biti. „Rožan je pevec rojan“, se je nekedaj reklo, glejte toraj da si ta lepi pregovor zopet pridobi svojo veljavo. V kratkem upamo prav lepe kvartete v domačej, premilej slovenščini poslušati k našemu veselju in k nedolžnej zabavi! Bog pomozi!

Iz Svečan. (Oj to je bilo lepo) — te besede so šle od ust do ust. Napravili smo požarno brambo, — predložili visokej vladi pravila ali statute, kupili dve novi brizgalnici, drugo potrebno orodje in brambovcem novo opravo. 12. sept. — nedeljo Marijinega imena — je požarna bramba prvokrat stopila pred svet. Na sejmnišču je bil postavljen slavalok s slovenskim in nemškim napisom, bližnje hiše so bile lepo okinčane. Možnarji so veselo slovesnost že soboto zvečer oznanjali celej dolini, in godci godli po vesi. Iz Celovca se je pripeljal požarne brambe glavar, gosp. Jergič, ktereja je gosp. župan J. Štangl pri slavaloku spodobno pozdravil. Zraven so bile tudi belo oblečene deklice in g. Jergiču podale lepo narejene šopke. Ljudi pa je bilo toliko, da se je vse trlo. Ob 9tih je bil slovesen sprevod v cerkev, kjer so gospod fajmošter Šuster imeli prav primerno pridigo in peli veliko mešo. — Pri vajah so se požarni brambovci tako obnašali, da jih g. Jergič ni mogel prehvaliti; čudil se je, da v tako kratkem času že toliko znajo.

K tej slovesnosti so prišli tudi brambovci iz Bistrice in Svetnjevesi, — iz Šent-Jakoba pa jih ni bilo zavoljo tega, ker nemške komande ne zastopijo. Tudi Borovčiče so pričakovali, pa niso prišli. Bandera naši brambovci še nimajo, pa že se denar nabira in kmalo bomo dobili tudi to. Obed in ples je bil pri Buteji: vse je bilo židane volje.

Bog varuj nas nesreče, da bi požarna bramba ne imela nikoli nič opraviti. Ako pa navstane kaka nesreča, naj brambovci delajo in branijo srčno in srečno. Naj se brambovci skrbno varujejo slabih razvad, katerih se človek le prerad nalez, in naj ostanejo slovenski katoličani, zvesti Bogu in cerkvi, svitlemu cesarju in svojemu slovenskemu narodu. Bog daj novej požarni brambi svoj nebeški blagoslov!

Iz Spodnjega Roža. (Kako se duhovnikom plačuje!) Ni čuda, da duhovnikov od

leta do leta več zmenjuje. Opraviti imajo sila veliko; kjer jih je bilo poprej po dva — tri, je sedaj en sam, in mora še zraven kako prazno sosedno faro oskrbovati. V Borovljah, postavim, sta bila fajmošter, kaplan in še kak penzionist. Zdaj je en sam duhovnik, ki zraven še oskrbuje kuracijo Podljubelj, in uči krščanski nauk v dveh šolah, ki šteje pet razredov. To je na teden najmenj 10 ur! Kako se mu pa plačuje? Fajmoštrom se plača priskrbuje, kolikor je le mogoče, za oskrbovanje prazne kuracije se vrže nekaj na mesec, za 10 šolskih ur pa ni beliča, — sitnost v šoli pa zadosti! Slišal sem praviti, da so Borovski šolski očetje gospoda kateheta tožili pri deželnem šolskem совету, ki je tožbo naznanil tudi škofijstvu. In veste zakaj? Oj strahota — grozovito hudodelstvo! Gosp. katehet učijo v šoli tako, kakor pri pridigi in krščanskem nauku v cerkvi, namreč slovenske otroke po slovensko! Slišal sem iz verjetnih ust, da so otroci skazali pri skušnji, da so v krščanskem nauku podučeni prav dobro. Gosp. katehetu se pa vse prizadevanje in ves trud vračuje in plačuje s tim, da jih tožijo in črnijo pri višjih oblastnjah. Kdo pa dela tako? Ne vem prav za gotovo, praviti sem pa slišal, da je gosp. okrajni šolski nadzornik P. naštel menda še več ko 60 trdih Nemcev v Borovski šoli. Toliko pa že poznam Borovlje, da morem z dobro vestjo trditi, da med domačimi Borovčiji ni nobenega trdega Nemca, izmed otrok tujih Nemcev pa jih hodi toliko v šolo, da jih na prstih dveh rok lahko sošteješ. Zavoljo teh bi se imel sv. krščanski nauk slovenskim otrokom razlagati in učiti v tujem nemškem jeziku? Nemško-liberalni prenapetneži bi se radi posluževali krščanskega nauka za pomenčevanje slovenskih otrok. V Borovski šoli je 325 otrok, tako poroča učiteljski kolektor za leto 1886. Ali bi bilo pametno in postavno zavoljo 8 do 10 Nemcev z nemškim krščanskim naukom mučiti 325 Slovencev?

Iz spodnje Idrije. (V slovo gosp. Dobnikarju!) Vsi smo žalostni, da so nas morali zapustiti gosp. kaplan Janez Dobnikar. Prav vestno so opravljali svojo službo, ljubeznjivo občevali z vsem ljudstvom in lepo nas podučevali na prižnici. Vse se je v cerkvi jokalo, ko so jemali slovo. Bog daj blagemu gospodu ljubo zdravje in povsod srečo in svoj blagoslov, nam pa to milost, da si lepe nauke g. Dobnikarja v srcu ohranimo in po njih živimo!

Z Dobrne. (Hiša za uboge.) Leta 1881. je naš občinski odbor v spomin poroke cesarjeviča Rudolfa sklenil, nabirati darove, da se zida hiša za reveže. Do danes se je nabralo 700 gld. V tisti namen so tudi gosp. dekan Gajšek pustili zidati posebno hišico. Zdaj je pa še gospa udova Dobovičnik podarila svojo 2000 gld. vredno hišo za reveže naše fare. Srečna je taka fara, kjer se za uboge toliko stori.

Z Dobrne. (Prijetna luč.) Letos se pogosto pogovarjajo o Lurdskej Materi Božjej. Po več krajih na Slovenskem so postavili v cerkve ali kapelice že take podobe, v kakoršnej se je prikazala prečista devica v Lurdu. Tudi pri nas je gosp. Preložnik na cesti iz Celja postavil kapelico s kipom Lurške Marije. Vsak večer se pred

podobo prižge lučica, in to se ljudem zelo dopada, domačim in tujim.

Kaj dela politika.

Svitli sesar so bivali te dni na Tiroljskem pri vojaških vajah. Zvesti Tirolci so jih povsodi pozdravljali z največo srčnostjo in ljubeznijo. — V kratkih dneh — 29. t. m. — se prične spet državni zbor. Slovenski poslanci so bili zbrani v Ljubljani, in sklenili so, da se hočejo možato potegniti za to, da se dajo enkrat Slovincem slovenske šole. Bog daj, da bi enkrat pravica zmagala! — Pri novejši pogodbi se bojo močno sprijeli. Banka, ki denar dela, piše na bankovce samo nemško po ene, in madjarsko po druge strani. S tem pa so razžaljeni drugi narodi, namreč Čehi, Slovenci, Hrvatje, Poljaki, Lahji, Rumunci, Slovaki, Rusini. Oni hočejo, naj bi bilo kakor prej, da bi na bankovcih stalo v vseh avstrijskih jezikih, koliko je kateri vreden. Pa še nekaj imajo poravnati; ta banka posojuje denar na majhne obresti, pa večidel le na Dunaji; češke in slovenske posojilnice ne dobijo od nje nič na posodo. Tudi o tem se bo govorilo. — Knez Alfred Lichtenstein je odložil poslanstvo za državni zbor. Nekteri mislijo, da zato, ker katoliška stranka ne more nič doseči pod Taaffejevo vladjo. Grof Taaffe se ziblje le od desne na levo, vse stranke so ž njim nezadovoljne. — Madjare zelo skrbi, da ne bi prišlo do vojske med Avstrijo in Rusijo. To jim ni po volji, da je moral odstopiti bolgarski knez Aleksander; on je bil prav po njih srcu, ker je bil Slovanom nasproten.

Te dni se je govorilo po Celovcu, da je umrl nemški cesar Viljem. Ta vest se pa ni potrdila. Star je mož že; če bi on umrl, znajo nastati velike zmešnjave. Cesarjevič, ki pride za njim, ni prijatelj Bismarku, ne ruskemu cesarju. Bismark bi odstopil, z Rusom bi pa Nemei nemara začeli vojsko. — Bolgarski knez Aleksander je sam odstopil, ker ruski cesar ne mara za njega. Sreča je, da je šel, sicer bi bili še Rusi marširali v Bolgarijo, drugi bi bili vmes posegli in lahko bi bilo prišlo do velike vojske. Pa še zdaj je ta štrana strašno zamotana. Bog ve, kaj bode. — Sudanci v Afriki hočejo menda spet vojsko z Angleži začeti. — Na Kitajskem v Košinkini preganjajo že spet kristjane. Poklali so samo mesca avgusta 700 kristjanov, 9000 jih je od gladi pomrlo, požgali so pa 30 krščanskih vesi.

Gospodarske stvari.

(Iz Šent-Jakoba v Rožu.)

Letino imamo letos le slabo, tudi s krmo ali futrom bode nam pičlo hodilo. Bog daj, da bi nam ajdica prav obilno obrodila, ki dosle, kjer toča ni pobila, prav lepo stoji in je bčelicam podarila prav obilno medu, nekterim sodom ali panjem po dva funta na den. Tudi sadje bode le bolj srednje, posebno hruške so nam spodletele, jabelka in češplje pa v krajih prav veliko sadu obetajo. Hruške so nam dajale največ mošta, česar letos žalibog pogrešamo, kajti mošt bode s časom v naših krajih

najboljše zdravilo proti žganjarji in pijanosti. Zadnjih let se ljudje čedalje bolj mošta prijemajo in so ga še vsako leto primerno pridelali, vsaj za domače potrebe. Le škoda, da še ne znajo z moštom obhoditi tako, kakor bi bilo potrebno. Kajti mošt moten in zaduhel po sodu in plesnobi nikomur ni prijetna pijača. Treba je previdno in čedno ravnati s sodjem v hramu, gledati na mošt, kedar vre, večkrat ga čistiti. Pa tudi v tem obziru se bode s časom na bolje obrnilo. Možaki, prebirajmo radi umno kletarstvo, katero je spisal velezasluženi g. dr. Vošnjak in naša družba sv. Mohora na svetlo dala. Kmalu bode potem konec tudi omenjene napaki in mošt bode zmagonosno začel vojsko proti žganju in žganim opojnim pijačam. Pri tej priliki moram omeniti lepe prikazni letošnjega vročega leta: pri posestniku Janežiču v Lešah, katerega sadni vrt šteje nad dve tisoči sadnega drevja, stojé tri mlade jablane v najlepšem cvetu.

Za poduk in kratek čas.

Poduk,

kako kolera navstane in se razširja, ter kako se varovati pred njo.

(Od c. k. deželne vlade Koroške.)

I.

Azijatska kolera je kužna bolezen, ki je prišla iz Indije. Človek za njo hitro zboli in navadno tudi umrje. Zanesse se v človeški život po kužnem kalu (comma bacillus). Drugačna in menj nevarna je v Evropi domača kolera (cholera nostras).

II.

Kužni kal se pri azijske koleri zmirom iz tujih krajev k nam zatrosi, se ljudi hitro prijemajo in tako rad napravi kugo.

Domača kolera nastopa bolj poredkoma in ni nalezljiva.

III.

Iz enega kraja v drugega zanesajo kolero popotni ljudje in vozovi; ni znano, da bi se bila kedaj kolera hitro širila kar po zraku.

IV.

Skor vselej pride kužni kal skozi grlo in želodec v čreva, in se tam zareši.

V.

Nalezljivi kužni kal se posebno nahaja:

- a) v odpadkih, ki grejo od bolnika ali jih izmeče;
- b) v straniščih, kamur hodijo taki bolniki;
- c) v vodi, kjer se je oprala nerazkužena obleka takih bolnikov; pa tudi v pitnej vodi iz takih vodnjakov, ki so blizu stranišč ali gnojníc, kamur hodijo taki bolniki;
- d) v perilu in obleki, ki je pomazana po telesnih odpadkih takih bolnikov;
- e) včasih tudi v mokrotnej zemlji, kjer se nahajajo gujile tvarine.

VI.

Kužni kal se množi in širi v človeškem životu, pa tudi v mokrotnih, nečistih tleh, v slabej vodi, kjer se nahajajo rastlinske tvarine, v jedilih, v po-

mazanem perilu. Od tod se zatrosi skozi usta in želodec v človeški život.

VII.

Kužni kal se ne nahaja v sapi, ki jo bolnik iz sebe diha, pa tudi ne v njegovem životnem potu, zato kolera ni tako močno nalezljiva, kakor mnoge druge kužne bolezni. Zato smemo tacega, ki je za kolero ubolel, obiskati, mu streči, v njegovej izbi bivati; bati se je samo bolnikovih odpadkov in izmečkov, in takih reči, ki so z njimi pomazane.

Take od bolnikov pomazane reči se dajo desinficirati ali razkužiti, to je, polijejo se s tako rečjo, ki v njih kužni kal zamori. Tak pomoček je karboljna voda, ki se nareja iz vode in čiste karboljne kisline.

VIII.

Ko se je kužni kal v život zanesel, prikažejo se prva znamenja bolezni v 48 urah, včasih pa še le v enem tednu.

Ni res, da bi človek kar na mah zbolel in umrl; zmirom se že prej pokažejo znamenja, pa ljudje premalo porajajo na nje.

IX.

Znamenja, s katerimi se kolera napoveduje, so te: Človeku večkrat slabo prihaja, v želodcu ga jame tiščati, v trebuhu mu ropota, prav pogosto hodi na stran, odpadki niso več rujavi ampak nekako kakor rajževa voda; pogosto meče iz sebe, krč ga lomi, posebno v bedrih (mečih), moč ga zapašča, in truplo postaja mrzlo, obraz bled in mršav, glas pa slab in hripav.

X.

Da se kolere obvarujemo, nasvetujejo se ti-le pomočki:

1. Moramo biti srčni in se ničesar bati, zdravniku pa zaupati.

2. Život moramo pogosto umivati, perilo pogosto prati, obleko menjati, stanovanje zračiti, iz cest, ulic in dvorišč spravljati vso nesnago, posebno pa odstraniti gnojnice, ki so blizu stanovanj in vodnjakov.

3. Moramo zmerno živeti, ne preveč jesti in piti, posebno varovati se takih jedi, ki ovirajo prebavljanje, kakor mrzla in kislá jedila, salata, kumare, frišno ali prezorelo sadje, kislo pivo (ol), frišno (nekuhano) mleko itd.

Kjer ni studencev in zajemajo pitno vodo iz potokov, naj jo prej skuhajo in hladiti pustijo, in tisto naj pijejo.

4. Vsak se naj varuje, da se ne prehladi in ne pretegne; naj se varuje ponočevanja in vsake razkošnosti. Ni dobro, hoditi tje, kjer se zbira veliko ljudi, kakor na Božjih potih, pri procesijah, na somenji, cerkvenih slovesnostih, pogrebih, sedminah itd.

5. Kedar je kolera že nastopila, morajo se bolniki ločiti od drugih ljudi, in razkužiti se morajo vse reči in vsi odpadki, ki pridejo od bolnikov. Take reči morajo 12 ur ležati v karboljni vodi, v kateri je 5 delov karboljne kisline in 95 delov vode. Bolnikovi odpadki pa se morajo s karboljno vodo politi.

6. Ogibati se moramo tujih stranišč, lastne pa čistiti in vsak den polivati s karboljno vodo;

ostanke od jedi in odpadke takih bolnikov moramo pokončati in odstraniti.

7. Kolere se ubranimo še s tem pomočkom: po vsakej jedi vzemi 8 do 10 kapljic z vodo pomešane solne kisline, in 4 do 6 ur po obedu spet toliko vsako uro. Tiste kapljice in tinkture zoper kolero, ki jih nekteri prodajajo za drag denar, pa nič ne pomagajo.

XI.

Da so zgorej naštetih pomočki res dobri, to vidimo na zdravnikih in strežajih pri bolnikih; ti se jih skrbno držijo, in malokteri zbolijo za kolero. Deželo zapirati in v kontumac devati, ni še nikoli nič pomagalo, zato so se mednarodni zdravniški soveti odločno izrekli zoper ta pomoček.

XII.

Vse drugo, kar je potrebno, da se kolera ne razširja, storile bojo občine in njeni služabniki po ukazom državne oblasti. Vsak posamezni pa naj se tem ukazom pokori, saj bo le njemu in vsem drugim na korist.

Smešničar.

Gost: To meso je tako trdo, da se še rezati ne dá.

Krčmar: Tu je lahko pomagati; prinesel Vam bom ojstro nabrušen nož.

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Skozi našo deželo so se peljali svitli cesar 16. sept., ko so šli k vojaškim vajam na Tiroljsko. Mudili so se pa le v Brežah, Št. Vidu (Glandorfu) in Beljaci nekaj minut. Ljudstvo toraj ni imelo priložnosti, pozdraviti svojega ljubljenege vladarja delj časa, kakor bi bili vsi želeli. — Za cerkev v Zgornjem Dravbregu so svitli cesar podarili 300 gld. — Umrl je dr. pl. Vest, bivši predsednik deželne sodnije Koroške. — V Vrbskem jezeru je utonil poročnik Rotter. Neko 8letno deklico so že nezavestno izvlekli iz jezera, pa je še oživela. Trem veslačem se je čoln prebrnil in najbrž bi bili vsi utonili, da ni prihitel parobrod „Venus“ in jih rešil. — Grofu Pallavicini-ju, ki je smrt storil na Velikem Zvoniku, so žlahtniki postavili pri sv. Krvi lep spomenik na grobu. — Jezni so laški barantači, ker je zavoljo kolere laška meja zaprta in pri zadnjem sejmu v Pontablu niso smeli črez mejo. — V Motnici se je neki berač obesil v občinski ječi. — Hudo nevihto so imeli 16. sept. na Dholici. Strela je ubila posestnika Pozračnika in užgala njegovo pohištvo, ki je pogorelo do tal. — Veliko se govori o prikazni na Radišah. Eni pravijo, da je vse sleparija in hočejo zdaj tega, zdaj onega v ječi imeti; drugi pa mislijo, da se v takih rečeh ni prenačljiti, morda je pa vendar kaj bilo. — Za pogorelee v Kotičanih se je v celej deželi nabralo 3432 gld. — Gad je pičil 4letnega dečka v Prevaljah; otrok je kmalo umrl. Župan je potem razpisal darila za vsakega ubitega gada. Naredili so lov in jih pobili 19. Dve stari gadovki so odprli in našli v enej 5, v drugej 8 mladih že živih kač. Videlo se je tedaj, da gadi žive mladiče mečejo,

ne pa jaje, kakor druge kače. — Vola je vlak povozil blizu spodn. Dravbrega. — Nedavno so tukaj zaprli 9 socialistov, 4 so pa že izpustili. — V Belaci je bil dvakrat ogenj — 18. in 20. sept. — pri obeh veliko škodo trpi gosp. usnarj Brandt.

Na Kranjskem. V Ljubljani je umrl slovenski rodoljub Janez Več, trgovec. — V ljubljanskej okolici bojo napravili mlekarско zadrugo. Pristopilo je že precej gospodarjev s 100 kravami. — Pisateljsko društvo slovensko napravilo je izlet v Kranj, kjer so bili prav židane volje. Naj bi pa tudi ne pozabili na pisatelje, kateri živijo v revah in stiskah! — Sv. misijon so imeli v Velesovem. Ljudstva je bilo obilno.

* (Banka „Slavija“) sklenila je v mesecih april, maj in junij 1886 20.953 novih zavarovanj za 18.056.717 gld. 20 kr. kapitala ter je zato prejela 470.697 gld. 50 kr. zavarovalnine in pristojbin. Za škode plačala je v teh treh mesecih 133.614 gld. 14 kr. Denarni promet osrednje blagajnice iznašal je 868.425 gld. 72 kr. V posojilnicah bilo je v tem času naloženih 320.658 gld. 79 kr., na zemljišča posojenih pa 693.432 gld. 19 kr. Gasilne brizgalnice dobili ste dve občine. — Od 1. januarja do 30. junija 1886 bilo je sklenjenih 30.051 novih zavarovanj za 27.757.502 gld. 04 kr., ter se je uplačalo zavarovalnine in pristojbin 804.413 gld. 71 kr. Samoupravna društva za zavarovanje pokojnin štejejo do konca junija 1886 že 1380 članov, ki so skupno zavarovali 126.567 gld. 30 kr. pokojnin in zato obvezali se uplačati 779.764 gld. 03 kr. ulog. — Tudi zastopniški pokojninski fond se izdatno in hitro množi, kajti koncem junija 1886 imel je že 67.095 gld. 54 kr. premoženja.

Na Štajerskem. Za kapucinsko cerkev v Celji so svitli cesar dali 200 gld. podpore, da se popravi. — V Dravi je utonil kmečki sin France Kolarič blizu Ormoža. — Pogorel je Rušnik v Zrečah. Škode ima 24.000 gld. — Ljutomerčani se menijo, da bi v trg napeljali dobro pitno vodo.

Na Primorskem. Primorci so radovedni, ali cesarski namestnik baron Pretis še ostane ali ne. Rajši bi videli, ko bi šel. — Mil. g. Vallussi, prej prošt v Gorici, zdaj škof v Trentu na Tiroljskem, je odložil svoje poslanstvo za državni zbor. Nova volitev bo 30. oktobra. Tako izvrstnega zastopnika bojo Furlani težko dobili.

Duhovniške spremembe v Krški škofiji.

Č. g. Vinko Sevšak, kaplan v Črni, pride za provizorja v Dvor; v Črno pa pride novomešnik č. g. Janez Ogriz. Č. g. V. Matevžič, provizor v Steuerbergu, pride za provizorja v Krnski grad; v Steuerberg pa pride za provizorja č. g. Jožef Kubica, do zdaj kaplan v Šmarji. V Šmarje pride č. g. Jakob Korhon, do zdaj kapl. v Piswegu. Dekanijska svetovalca sta postala: č. g. Janez Plesučnik, župnik v Šmartnu pri Beljaci, in č. g. Simen Stöckl, župnik v Št. Lenartu pri Sedmih Studencih. Č. g. dr. M. Lutman pride za špirituala in profesorja v duh. semenišče. Č. g. Jožef Schreiner, kaplan v nemški Kapli, pride za kaplana k sv. Hemi. V Pisweg pride za kaplana č. g. Ferd. Moser. V nemško Kaplo pride za kaplana novomešnik č. g. Janez Wagner.

Č. g. Janez Deržanič, kaplan v Prevaljah, pride za provizorja v trg Grebinj. Č. g. And. Aplen, kaplan v Železni Kapli, pride za kaplana v Prevalje; v Železno Kaplo pa pride novomešnik Č. g. Fr. Treiber. Umrli je Č. g. Kajetan Klessl, škof. duh. svetovalec in upokojeni župnik. R. I. P.!

Družba sv. Mohora.

Razpošiljatev letošnjih družbinah knjig se je ravno kar pričela in se bode kolikor mogoče hitro nadaljevala. V 6 do 7 tednih bodo imeli vsi častiti poverjeniki knjige v rokah — naj blagovoljno potrpijo do tega časa.

Koroški poverjeniki, ki svoje zavoje v družbini tiskarni prejmejo, naj blagovolijo kmalo po knjige poslati.

Poslano.

Zastopniki nekterih dunajskih, tržaških in peštanskih zavarovalnic hodijo okolo naših členov, ter jih nagovarjajo k odstopu od banke „Slavije“. Pri tem se sklicujejo na neki članek v listu „das interessante Blatt“, v katerem se je pripovedovalo, da banka „Slavija“ namerava opustiti svoje poslovanje po vseh deželah razen Česke in Moravske.

V pomirjenju svojim členom izjavljamo, da je trditve omenjenega lista čisto neresnična in kar na celem izmišljena bržkone v konkurenčne namene.

V Ljubljani, dne 14. sept. 1886.

Glavni zastop banke „Slavije“:

Iv. Hribar.

Jos. Kuhar.

Loterijske srečke

od 18. septembra.

Gradec	43	88	39	75	58
Dunaj	15	87	81	23	11

Tržna cena v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hekto-litre	Ime blaga	na kilo	
	gld.	kr.			gld.	kr.
pšenica	5	30	6	70	goveje meso	— 58
rž	4	—	5	—	teleče meso	— 60
ječmen	4	—	4	50	svinjsko meso	— 62
oves	2	30	2	90	kostrunovo	— 44
hejda	3	30	4	70	maslo	— 95
turšica	4	10	5	20	puter	— 85
pšeno	7	—	8	70	prekajen špeh	— 80
proso	—	—	—	—	frišen špeh	— 70
grah	5	20	6	—	mast	— 70
leča	—	—	—	—	100 kil sena	3 50
fižol	5	40	7	50	100 kil slame	3 —
krompir	—	80	1	30	100 kil deteljnega semena	— —

Lepi voli se plačajo po 120 do 150 gld., krave 70 do 100, junci po 80 do 100, junice po 60 do 70 gld. Mladi presički so po 4 do 5 gld. Na sejmu v Št. Andražu so kupili največ govedine Dunajčani. Plačali so cent po 35 gld. V Št. Vidu imajo letos prav lep hmelj.

Oglasila.

Kmetija, ki ima 31 oralov njiv, travnikov in gozda, ter dobro pohištvo, je iz proste roke na prodaj za 4600 gld. Več pov. posestnik Tavar v Tinjah pri Velikovecu.

Učenec, ki ima potrebne šole in zna nemško, in slovensko, se prejme v prodajalnici za tržaško blago pri gosp. A. Prosen u v kosarnskih ulicah.

Mlin v krasni Savinski dolini, v Malih Braslovčah na Savinski strugi, s petimi tečaji, na stanovitni vodi, četrt ure od Braslovškega trga, pri okrajni cesti; hiša z enim nadstropjem, s svinjakom in vezanim kozolcem; dva orala njive in travnika, vse v dobrem stanu, se prostovoljno prodá pod ugodnimi pogoji. Polovica kupnine se lahko obrestuje. Več se izve pri lastniku M. Serdonerju v Malih Braslovčah, pošta Braslovče (Frasslau).

Grobne križe, z vlitiga železa, prav lepo ličnih visokostih, prav dober kup (preskrbim tudi napise) priporoča

Franz Sadnikar,

trgovec z železnino v Celovci, Burggasse 6, nasproti Hotel Moserja.

Gabriel Grilc, kamnosek v spodnjem Döllachu (pošta Mislinje na Štajerskem) priporoča svoje izvrstne brusne kamne, vsake velikosti, trdobe in barve, za tovarne, kovače, trgovce itd. Cene so nizke. Cenike pošilja zastoj.

Fr. Pihač, poprej J. Brunner v Belace (za nasproti „zvonarju“, priporoča svojo mnogo-vrstno zalogo suknarskega in volnatega blaga ter narejenih možkih oblačil vsake vrste. Oblačila po naročeni meri se hitro in dobro izdelujejo in po jako nizki ceni prodajajo.

A. Prosen, trgovec s tržaškim blagom v Celovcu, priporoča svojo veliko, čisto frišno zalogo kofeta vsake sorte, rajža, moke, masti, špeha, olja, petroleja, pravih Olomuških kvargeljnov, salame, suhega mesa, Ementalskega in Grojanskega sira in takih stvari. Ima tudi eterična olja in esence. Muštri in ceniki se pošiljajo zastoj.

Pravo dolenjsko vino

se toči in tudi v večji meri, po 20 litrov in več, od hiše prodaja v gostilnici

„pri Fortuni“

v Celovcu, Fröhlichove ulice blizu Merlina.